

ĮMONIŲ BANKROTO VALDYMO DEPARTAMENTAS PRIE ŪKIO MINISTERIJOS

2014 METŲ BANKROTO ADMINISTRATORIŲ VEIKLOS PRIEŽIŪROS ATASKAITA

2015-02-10 Nr.(6.12)A4'-49

Vilnius

Ataskaitą parengė:

Gintarė Kibildienė, tel. (8 5) 249 9340,

el. p. Gintare.Kibildiene@bankrotodep.lt

Rytis Leskauskas, tel. (8 5) 249 9337

el. p. Rytis.Leskauskas@bankrotodep.lt

TURINYS

Teisinė ir organizacinė aplinka	3
I. Administratorių planiniai ir neplaniniai veiklos patikrinimai	4
1.1 Planinių patikrinimų skaičius ir trukmė	4
1.2 Neplaninių patikrinimų skaičius ir trukmė	4
1.3 Planinių ir neplaninių patikrinimų rezultatai	5
II. Konsultavimas	14
III. Pasiūlymai dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo	18

TEISINĖ IR ORGANIZACINĖ APLINKA

Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – ĮBĮ) 11 str. 12 d. nustato, kad bankroto administratoriaus (toliau – administratorius) veiklą prižiūri Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, t. y. Įmonių bankroto valdymo departamentas prie Ūkio ministerijos (toliau – Departamentas): Įmonių restruktūrizavimo ir bankroto skyrius, Įmonių veiklos analizės skyrius, Garantinio fondo administravimo skyrius. Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklės buvo patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012-03-30 įsakymu Nr. 4-299 (toliau – Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklės). Įgyvendinant Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 10 p. ir 29 p. reikalavimus, Departamento direktoriaus 2012-05-07 įsakymu Nr. V-50 buvo patvirtintos Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklės (toliau – Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklės), kuriose buvo įtvirtinti planuojamų tikrinti administratorių sąrašų sudarymo kriterijai, planinių administratorių veiklos patikrinimų atlikimo tvarka, taip pat neplaninių administratorių veiklos patikrinimų atlikimo pagrindai, tvarka ir trukmė.

Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 2 p. nustato, kad administratorių veiklos priežiūra apima:

1. administratorių konsultavimą Departamento kompetencijos klausimais ir kitų prevencinių veiksmų, skirtų užkirsti kelią galimiems teisės aktų pažeidimams, atlikimą;
2. administratorių planinius ir neplaninius veiklos patikrinimus;
3. stebėsenos metu gautos informacijos apie administratorių veiklą vertinimas;
4. poveikio priemonių administratoriams ir administratorių padėjėjams taikymą ĮBĮ ir Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių nustatyta tvarka.

Departamentas, vykdydamas administratorių veiklos priežiūrą, esant poreikiui, taip pat teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo, kurie padėtų pašalinti teisinio reglamentavimo spragas, užtikrintų efektyvesnę administratorių veiklos priežiūros organizavimą, mažintų priežiūros naštą administratoriams.

Departamentas, atsižvelgdamas į Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 52 p. reikalavimą, teikia Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai šią 2014 m. vykdytos restruktūrizavimo administratorių veiklos priežiūros ataskaitą, kuri taip pat viešai skelbiama Departamento interneto svetainės www.bankrotodep.lt skiltyje „Administratorių veiklos priežiūra“.

I. ADMINISTRATORIŲ PLANINIAI IR NEPLANINIAI VEIKLOS PATIKRINIMAI

1.1 Planinių patikrinimų skaičius ir trukmė

Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 3 p., be kita ko, nustatyta, kad administratorių veiklos priežiūra apima planinius administratorių veiklos patikrinimus (toliau – planiniai patikrinimai). 2014 m. planuojamų tikrinti bankroto administratorių sąrašas (toliau – Patikrinimų planas) buvo sudarytas remiantis Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklių 9.7. – 9.8 p. nustatytais kriterijais:

- administratoriaus administruojamų įmonių bankroto procesų trukmė, lyginant su statistiniu kitų administratorių administruojamų įmonių bankroto procesų trukmės vidurkiu;

- administratoriaus administruojamų įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo apimtis procentine išraiška, lyginant su statistiniu kitų administratorių administruojamų įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo apimties procentinės išraiškos vidurkiu. Patikrinimų planas buvo patvirtintas Departamento direktoriaus 2013-10-30 įsakymu Nr. V-89 bei paskelbtas Departamento interneto svetainėje.

Planinių patikrinimų maksimalūs terminai yra nurodyti Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklių 11 p., t. y. planinio patikrinimo atlikimo terminas negali būti ilgesnis kaip 50 darbo dienų. Tikrinamų administratorių planinių patikrinimų preliminarūs terminai taip pat nurodomi Patikrinimų plane.

Per 2014 m. buvo pradėti 32 planiniai patikrinimai, iš kurių 30 buvo baigta, 1 planinis patikrinimas nutrauktas, 1 patikrinimas bus baigtas 2015 m.

Įvertinus faktinę atliktų planinių patikrinimų trukmę, nustatyta, kad vieno administratoriaus planinis patikrinimas vidutiniškai trukdavo 37 darbo dienas.

1.2 Neplaninių patikrinimų skaičius ir trukmė

Administratorių neplaninių veiklos patikrinimų (toliau – neplaniniai patikrinimai) pagrindai yra numatyti Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklių 34 p., t. y.:

- Departamentui gavus kito kompetentingo viešojo administravimo subjekto rašytinį motyvuotą prašymą ar pavedimą atlikti administratoriaus veiklos patikrinimą ar kitos valstybės kompetentingos institucijos prašymą;

- turint informacijos, gavus Departamente asmenų pareiškimą, prašymą ar kitą dokumentą (toliau – skundas) dėl administratoriaus veiklos ar kilus kitų pagrįstų įtarimų dėl administratoriaus

veiksmų ar neveikimo, kurie gali prieštarauti teisės aktams ar neatitikti teisės aktų nustatytų reikalavimų;

– siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti administratoriaus veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai;

– esant kitam neplaninio patikrinimo atlikimo pagrindui, nustatytam įstatyme ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimtame teisės akte;

– tarnautojui (-ams), atliekant jam (jiems) pavestas funkcijas, nustačius teisės aktų pažeidimo požymių administratoriaus veikloje ir Departamento direktoriui priėmus sprendimą atlikti neplaninį patikrinimą

Departamentas per 2014 metus pradėjo 195 neplaninius patikrinimus. Dalis neplaninių patikrinimų, atsižvelgiant į pastarųjų pradžios datą, bus baigti 2015 m. Per 2014 metus iš viso Departamentas atliko 170 neplaninių nepatikrinimų, 5 neplaniniai patikrinimai buvo nutraukti.

Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklėse numatyti maksimalūs neplaninių patikrinimų terminai – neplaninis patikrinimas negali tęstis ilgiau nei 50 darbo dienų.

Įvertinus faktinę atliktų neplaninių patikrinimų trukmę, nustatyta, kad vieno administratoriaus neplaninis patikrinimas vidutiniškai trukdavo 35 darbo dienas.

1.3 Planinių ir neplaninių patikrinimų rezultatai

Žemiau pateiktoje lentelėje nurodomi planinių ir neplaninių patikrinimų metu nustatyti administratorių padaryti teisės aktų pažeidimai.

Pažeisto teisės akto reikalavimas	Administratorių pažeidusių teisės aktų reikalavimus skaičius
ĮBĮ 10 str. 4 d. 7 p. – pareiga per 20 darbo dienų nuo nutarties įsiteisėjimo dienos pateikti administravimo išlaidų sąmatą, kurią administratorius turi teisę naudoti bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidoms apmokėti, kol kreditorių susirinkimas patvirtins administravimo išlaidų sąmatą	1
ĮBĮ 11 str. 3 d. 10 p. – pareiga ne vėliau kaip per mėnesį (jei terminas nebuvo pratęstas) nuo teismo nustatyto termino, iki kada kreditoriai turi teisę pareikšti savo reikalavimus, pabaigos,	15

<p>sudaryti kreditorių bei jų reikalavimų sąrašą bei pateikti teismui, ginčyti nepagrįstus kreditorių reikalavimus</p>	
<p>ĮBĮ 11 str. 3 d. 12 p., Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymo (toliau – GFĮ) 6 str. 3 d./ GFĮ, redakcijos galiojusios iki 2012-12-31) 6 str. 2 d. – pareiga teisės aktų nustatyta tvarka pateikti dokumentus Garantinio fondo administratoriui dėl Garantinio fondo lėšų skyrimo darbuotojų reikalavimams, susijusiems su darbo santykiais, tenkinti</p>	27
<p>ĮBĮ 11 str. 3 d. 14 p. – pareiga ginti visų kreditorių, taip pat bankrutuojančios įmonės teises ir interesus, organizuoti ir atlikti būtinus bankroto proceso darbus</p>	2
<p>ĮBĮ 11 str. 3 d. 15 p. – pareiga teikti informaciją kreditoriams, Departamentui, įmonės savininkui</p>	2
<p>ĮBĮ 11 str. 3 d. 17 p. – pareiga šaukti kreditorių susirinkimus</p>	1
<p>ĮBĮ 11 str. 3 d. 20 p. – pareiga vykdyti teismo ir (ar) kreditorių susirinkimo bei komiteto sprendimus</p>	13
<p>ĮBĮ 11 str. 3 d. 22 p. – pareiga pateikti Žemės ūkio ministerijai dokumentus dėl lėšų skyrimo fizinių ir juridinių asmenų reikalavimams apmokėti už perdirbti supirktą žemės ūkio produkciją</p>	1
<p>ĮBĮ 11 str. 3 d. 26 p. – pareiga teikti tvirtinti savo veiklos ataskaitą pirmajam kreditorių susirinkimui, kurioje turi būti pateikta informacija apie įmonės dalyvius; įstatinį kapitalą (jeigu yra); turto areštus; buvusių darbuotojų skaičių, darbuotojų atleidimo aplinkybes; bankroto proceso metu priimtus darbuotojus; pareikštus, pateiktus teismui tvirtinti ir ginčijamus kreditorių finansinius reikalavimus, nustatant jų tenkinimo eiliškumą ir etapus; debetinius įsiskolinimus; ilgalaikio ir trumpalaikio turto sąrašus, nurodant turto balansines vertes su žymomis apie jo įkeitimą; ilgalaikio turto pirkimus, pardavimus, nurašymus per paskutinių 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, nurodant turto pavadinimą, jo įsigijimo, pardavimo ar nurašymo datą ir sumą; sandorius, sudarytus per paskutinių 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo</p>	1

<p>dienos, nurodant jų sudarymo datą, šalis, pobūdį; pajamas ir išlaidas po teismo nutarties išskelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos; teismo patvirtintų lėšų sumos, kurią leista naudoti bankroto administravimo išlaidoms apmokėti iki bus patvirtinta bankroto administravimo išlaidų sąmata, bankroto administravimui panaudojimą; ūkinės komercinės veiklos, jeigu tokia veikla yra vykdoma, pajamas ir išlaidas; kita kreditoriams svarbi informacija.</p>	
<p>ĮBĮ 11 str. 11 d. 2 p., 11 str. 12 d. – pareiga nuolatos tobulinti kvalifikaciją, bankroto administratorius yra juridinis asmuo užtikrinti jo darbuotojų ar savininko, kai juridinis asmuo yra individuali įmonė, ar tikrųjų narių, kai juridinis asmuo yra ūkinė bendrija, turinčių teisę teikti bankroto administravimo paslaugas, nuolatinį kvalifikacijos tobulinimą</p>	16
<p>ĮBĮ 11 str. 13 d. – pareiga drausti profesinę civilinę atsakomybę</p>	20
<p>ĮBĮ 13¹ str. 1 d. – pareiga užtikrinti, kad supaprastintas bankroto procesas ne truktų ilgiau kaip vienerius metus nuo nutarties taikyti supaprastintą bankroto procesą įsiteisėjimo dienos</p>	1
<p>ĮBĮ 13¹ str. 6 d. – pareiga ne vėliau kaip per 30 dienų nuo nutarties taikyti įmonei supaprastintą bankroto procesą įsiteisėjimo dienos teismui pateikti prašymą dėl įmonės pripažinimo bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto bei supaprastinto bankroto proceso trukmės</p>	1
<p>ĮBĮ 22 str. 1 d. – pareiga sušaukti pirmąjį kreditorių susirinkimą ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo teismo nutarties, kuriai įsiteisėjus patvirtinta reikalavimų suma sudaro daugiau kaip pusę pateiktų kreditorių reikalavimų sumos, įsiteisėjimo dienos arba teismo nutarties, kuria nustatoma, kad patvirtinta reikalavimų suma tapo didesnė negu pusė pateiktų kreditorių reikalavimų sumos, įsiteisėjimo dienos</p>	11
<p>ĮBĮ 22 str. 2 d. – pareiga sušaukti pirmąjį kreditorių susirinkimą</p>	1
<p>ĮBĮ 32 str. 5 d. – pareiga ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo teismo sprendimo dėl įmonės pabaigos įsiteisėjimo dienos arba nuo kreditorių susirinkimo sprendimo dėl įmonės pabaigos</p>	1

priėmimo dienos pateikti prašymą juridinių asmenų registruoti išregistruoti likviduotą dėl bankroto įmonę	
ĮBĮ 33 str. 1 d. 2 p. – pareiga įmonės nekilnojamąjį ir įkeistą turtą, parduoti iš varžytynių Vyriausybės nustatyta tvarka.	1
ĮBĮ 33 str. 7 d., Kodekso 11.3 p. – pareiga baigti įmonės likvidavimo procedūrą per 24 mėnesius (jei šis terminas nebuvo teismo pratęstas) nuo teismo nutarties pripažinti įmonę bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto įsiteisėjimo dienos, užtikrinti bankroto proceso operatyvumą	2
FABĮ 27 str. 1 d. – pareiga vykdyti turto pardavimą pagal kreditorių susirinkimo patvirtintą kainą	1
GFĮ 6 str. 8 d. – pareiga ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Garantinio fondo lėšų pervedimo į sutartyje nurodytą sąskaitą dienos pervesti darbuotojams jiems skirtas išmokas	1
Kodekso 8 p. – pareiga siekti, kad administratoriaus veikla atitiktų bankrutuojančios, bankrutavusios ar restruktūrizuojamos įmonės ir jos kreditorių interesus bei sudaryti sąlygas teismui tinkamai nagrinėti bylą.	2
Kodekso 11.2 p. – pareiga laikytis profesionalumo principo	5
Kodekso 11.3 p. – pareiga laikytis efektyvumo principo	8
Kodekso 11.7 p.- pareiga laikytis pavyzdingumo ir padomumo principo	4
Fizinio asmens, kuriam iškelta bankroto byla, bankrutuojančios ar bankrutavusios įmonės turto pardavimo iš varžytynių tvarkos aprašo, patvirtinto 2013-04-17 Vyriausybės nutarimu Nr. 321, 8.5 p. – pareiga skelbime dėl varžytynių nurodyti išsamią informaciją apie parduodamą turtą	1
Duomenų apie įmonės bankroto procesą teikimo ir skelbimo taisyklių, patvirtintų Departamento direktoriaus 2012-02-29 įsakymu Nr. V-17, 5.4.2 p. – pareiga kalendoriniams metams pasibaigus – iki kitų kalendorinių metų kovo 1 dienos Departamentui teikti metų ataskaitą	1
Garantinio fondo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-03-27 nutarimu Nr. 246, 37 p. – pareiga už	1

gautų Garantinio fondo lėšų naudojimą pagal paskirtį atsiskaityti atsiskaito Garantinio fondo administratoriui sutartyje nustatyta tvarka ir terminais	
--	--

Aukščiau nurodyti teisės aktų pažeidimai buvo nustatyti, atliekant 99 patikrinimus (planinius ir neplaninius patikrinimus). Iš viso per 2014 m. administratoriams skirtos 44 nuobaudos:

- 22 vieši įspėjimai;
- 22 įspėjimai;

55 patikrinimų (planinių ir neplaninių) metu buvo nustatyti administratorių padaryti teisės aktų pažeidimai, tačiau nuobaudos administratoriams nebuvo skirtos.

Per 2014 m. nustatyta, kad 5 administratoriams galiojant nuobaudai buvo pakartotinai skirta nuobauda bei kreiptasi su siūlymu į Bankroto ir restruktūrizavimo administratorių atestavimo komisiją dėl jų Bankroto administratorių pažymėjimų galiojimo panaikinimo. Apie administratoriams skirtas nuobaudas, o nuo 2012-08-01 ir apie pažeidimus, už kuriuos nebuvo skirta nuobauda, Departamentas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-07-18 nutarimu Nr. 909 „Dėl Teismo skiriamo bankroto administratoriaus kandidatūros derinimo ir bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Teismo skiriamo bankroto administratoriaus kandidatūros derinimo ir bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui taisyklių bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-02-27 nutarimu Nr. 179 „Dėl Teismo skiriamo fizinio asmens bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Teismo skiriamo fizinio asmens bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui taisyklių nustatyta tvarka informavo teismus, derindamas administratorių kandidatūras.

Departamentas, atlikdamas neplaninius patikrinimus ir sprenddamas dėl poveikio priemonių administratoriams taikymo, vadovavosi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) nuostatomis. Neplaninių patikrinimų metu buvo taikomi VAI ketvirtajame skirsnyje nustatyti principai, tokie kaip minimalios ir proporcingos priežiūros naštos, nediskriminavimo, metodinės pagalbos teikimo, viešumo. Priimant sprendimą dėl neplaninio patikrinimo metu nustatytų pažeidimų, buvo atsižvelgiama į tai, kad nuobaudos, nustatytos ĮBĮ 11⁷ str. 1 d. (įspėjimas arba viešas įspėjimas), nėra svarbiausias instrumentas, siekiant nustatyto tikslo – užtikrinti tinkamą teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir mažinti galimų pažeidimų skaičių. Departamentas, sprenddamas, ar taikyti ĮBĮ nustatytas nuobaudas, atsižvelgdavo į pažeidimo reikšmingumą bei į tai, ar administratorius ėmėsi aktyvių veiksmų, siekdamas ištaisyti savo veiklos trūkumus. Nagrinėjant gautus skundus taip pat buvo vadovaujama Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių

28 p. įtvirtintą senaties terminą: minėtų taisyklių redakcija, galiojusi iki 2014-07-01 numatė, kad „*Skundas nenagrinėjamas <..> jeigu nuo skunde nurodytų pažeidimų padarymo iki skundo padavimo yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai*“, o nuo 2014-07-01 numato, kad „*Skundas nenagrinėjamas <..> jeigu nuo skunde nurodytų pažeidimų padarymo iki skundo padavimo yra praėję daugiau kaip 1 metai*“.

Departamentas, įvertinęs 2014 m. atliktus patikrinimus, stebėsenos metu surinktą informaciją bei nustatytus administratorių padarytus teisės aktų pažeidimus, išskyrė tas sritis (dalis, procedūras), kuriose šiuo metu dažniausiai vyksta nesutarimai/ginčai bankroto procese; kurios trukdo dalyviams sklandžiai/visiems suprantamai vykdyti bankroto procedūras (skirtingas teisės normų aiškinimas, netolygi teismų praktika arba tam tikros elgesio taisyklės įtvirtintos tik teismų sprendimuose); kurios turi esminės įtakos pačiam bankroto procesui ir efektyviam jo vykdymui.

Dėl paraiškos Garantiniam fondui pateikimo.

ĮBĮ 11 straipsnio 5 dalies 12 punkte numatyta bankroto administratoriaus pareiga teisės aktų nustatyta tvarka pateikti Departamentui dokumentus dėl lėšų skyrimo darbuotojų reikalavimams, susijusiems su darbo santykiais, tenkinti (toliau – paraiška). Garantinio fondo lėšų skyrimo tvarka numatyta GFĮ, kurio 6 straipsnio 1 dalis numato, kad „*Garantinio fondo lėšos, kai darbdavys neturi pakankamai nuosavų lėšų atsiskaityti su darbuotojais, kurių reikalavimai yra patvirtinti teismo nutartimi ar kreditorių susirinkimo nutarimu, skiriamos pagal administratoriaus Garantinio fondo administratoriui pateiktą paraišką.*“ To paties įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „*Administratorius paraišką Garantinio fondo administratoriui pateikia per vieną mėnesį nuo teismo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos ar kreditorių susirinkimo nutarimo patvirtinti kreditorių reikalavimus priėmimo dienos.*“

Lietuvos vyriausiais administracinis teismas 2011-10-06 sprendime administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶ – 2475/2011, pabrėžė, jog teisės aktų normomis, „*<...> reglamentuojančiomis išmokų iš Garantinio fondo lėšų skyrimą, siekiama visų pirma apginti interesus tų bankrutuojančių įmonės kreditorių, kurių reikalavimai kyla iš darbo santykių. Atsižvelgiant į asmenų, kurių reikalavimams tenkinti yra skiriamos išmokos iš Garantinio fondo, socialinį pažeidžiamumą, įstatyme ir buvo nustatytas terminas, per kurį turi būti paduodama paraiška dėl tokių išmokų <...>*“. Taigi atsižvelgiant į asmenų, kurių reikalavimams tenkinti yra skiriamos išmokos iš Garantinio fondo, socialinį pažeidžiamumą, esamu reglamentavimu siekiama operatyvesnio šių asmenų reikalavimų tenkinimo. Toks šių asmenų reikalavimų tenkinimas gali būti užtikrinamas įmonei turint pakankamai nuosavų lėšų atsiskaityti su darbuotojais, įsiteisėjusia nutartimi patvirtinus šių darbuotojų reikalavimus, ar teisės aktų nustatyta tvarka pateikiant įmonės paraišką Departamentui. Nei GFĮ, nei kituose teisės aktuose nėra numatyta išimčių, leidžiančių paraiškas Garantiniam fondui

pateikti nesilaikant GFĮ 6 straipsnio 3 dalyje nustatyto termino. Tai reiškia, kad administratorius privalo paraišką pateikti per nustatytą laikotarpį. Tokios aplinkybės kaip dokumentų bankroto administratoriui neperdavimas, galimas pirmos eilės kreditorių reikalavimų tikslinimas, galimybė ateityje (pardavus įmonės turimą turtą, susigražinus debitorinius įsiskolinimus ir pan.) tenkinti kreditorių reikalavimus, susijusius su darbo santykiais, ir pan., neatleidžia bankroto administratoriaus nuo tinkamo ĮBĮ 11 straipsnio 3 dalies 12 punkte nustatytos pareigos vykdymo, kadangi GFĮ 5 straipsnio 2 dalyje yra numatyta, kad *„Kai administratorius pateikia pagrindimą dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, pagal kuriuos apskaičiuojamos išmokos iš Garantinio fondo, nebuvimo, bet yra duomenų, patvirtinančių darbuotojų teisę gauti su darbo santykiais susijusią išmoką iš Garantinio fondo, jiems skiriamos Garantinio fondo lėšos, kurių suma sudaro ne daugiau kaip tris minimaliąsias mėnesines algas.“*

Dėl administratorių profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo.

ĮBĮ 11 str. 15 dalyje numatyta, kad administratoriaus profesinė civilinė atsakomybė už atliekant bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių bankroto procedūras fiziniams ar juridiniams asmenims padarytą žalą draudžiama privalomuoju draudimu. Administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo objektas yra administratoriaus civilinė atsakomybė už draudimo sutarties galiojimo metu administratoriaus ir (ar) jo darbuotojų neteisėtais veiksmais, atliekant bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių bankroto procedūras, padarytą žalą. Draudžiamuoju įvykiu laikomi draudimo sutarties galiojimo metu administratoriaus ir (ar) jo darbuotojų atlikti neteisėti veiksmai (veikimas, neveikimas), atliekant bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių bankroto procedūras, kurie yra pagrindas atsirasti apdraustojo civilinei atsakomybei, ir reikalavimo, kuris atitinka administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse numatytas sąlygas, atlyginti žalą pateikimas (ĮBĮ 11 str. 16 – 17 d.).

ĮBĮ 11 str. 18 – 19 dalyse be kita ko numatyta, kad administratorius profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu draudžiamas sudarant administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės draudimo sutartį. Administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo minimali draudimo suma yra 57 900 eurų vienam draudžiamajam įvykiui ir 144 800 eurų visiems draudžiamiesiems įvykiams per metus. Administratorius gali pats papildomai draustis administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės draudimu už vykdant bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių bankroto procedūras fiziniams ar juridiniams asmenims padarytą žalą.

Administratorių profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės, vykdant bankroto procedūras, patvirtintos 2008 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministro

įsakymu Nr. 4-637 „Dėl administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklių patvirtinimo“. Bankroto administratorių profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės, vykdančios fizinių asmenų bankroto procedūras, patvirtintos 2013 m. vasario 21 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu Nr. 4-140 „Dėl bankroto administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomo draudimo taisyklių patvirtinimo“.

Departamentas atkreipia dėmesį, kad ĮBĮ 11 str. 15 dalyje įtvirtinta nuostata yra imperatyvi ir ĮBĮ nenumato šios nuostatos taikymo išimčių. Be to, ĮBĮ nenustatyta jokių aplinkybių, kurioms esant bankroto administratoriaus profesinė civilinė atsakomybė galėtų būti neapdrausta. Ši teisės norma turi ypatingą reikšmę visam bankroto procesui – tai teisinė priemonė, kuri užtikrina draudimo sutarties galiojimo metu bankroto administratoriaus ir (ar) jo darbuotojų neteisėtais veiksmais, atliekant bankroto procedūras, padarytos žalos atlyginimą. Atsižvelgiant į tai, už šios nuostatos pažeidimą, administratoriams buvo skiriama nuobauda – viešas įspėjimas.

Dėl administratorių nuolatinio kvalifikacijos tobulinimo.

ĮBĮ 11 str. 13 dalies 3 punktas, be kita ko, nustato administratoriams (fiziniams asmenims) pareigą nuolat tobulinti kvalifikaciją. To paties straipsnio 14 dalis numato, kad administratorius juridinis asmuo privalo užtikrinti savo darbuotojų ir vadovo, turinčių teisę teikti įmonių bankroto administravimo paslaugas, nuolatinį kvalifikacijos tobulinimą. Bankroto administratoriaus pažymėjimo ir bankroto administratoriaus padėjėjo pažymėjimo išdavimo ir įmonių bankroto administravimo paslaugas teikiančių asmenų sąrašo sudarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2011-04-29 įsakymu Nr. 4-281 (Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014-08-01 įsakymo Nr. 4-519 redakcija), 38 punkte apibrėžta nuolatinio kvalifikacijos tobulinimo sąvoka: „*Įmonių bankroto įstatyme nustatytu nuolatinio kvalifikacijos tobulinimu laikomas fizinio asmens dalyvavimas mokymuose (kursuose, seminaruose) Komisijos patvirtintos Bankroto administratorių atestavimo programos arba Bankroto administratorių padėjėjų atestavimo programos temomis ne mažiau kaip 24 valandas per metus (metų pradžia laikoma įrašymo į Sąrašą data)*“. Bankroto administratorių ir jų padėjėjų atestavimo programa buvo patvirtinta Bankroto ir restruktūrizavimo administratorių atestavimo komisijos (toliau – Komisija) 2008-03-19 posėdyje, atnaujinta Komisijos 2013-02-18 posėdyje (2013-02-22 protokolais Nr. B-2, 4 klausimas).

Taigi Departamentas atkreipia dėmesį, kad administratoriai (tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenų vadovai ir darbuotojai, turintys teisę teikti bankroto administravimo paslaugas), privalo per metus dalyvauti mokymuose (kursuose, seminaruose) ne mažiau kaip 24 valandas (ne akademinės valandas). Metai skaičiuojami nuo konkretaus bankroto administratoriaus (fizinio asmens) įrašymo į Sąrašą pradžios data, pavyzdžiui, bankroto administratorius į sąrašą įrašytas 2014-11-13. Šis

administratorius per metus nuo 2014-11-13 iki 2015-11-13 privalo dalyvauti mokymuose (kursuose, seminaruose) ne mažiau kaip 24 valandas.

Dėl kreditorių ir jų reikalavimų sąrašo pateikimo teismui bei kreditorių reikalavimų ginčijimo.

ĮBĮ 11 str. 5 d. 10 p. numatyta, kad administratorius pagal kreditorių pareikštus reikalavimus, patikslintus pagal įmonės apskaitos dokumentus, sudaro šių įmonės kreditorių bei jų reikalavimų sąrašą ir ne vėliau kaip per mėnesį nuo teismo nustatyto termino, iki kada kreditoriai turi teisę pareikšti savo reikalavimus, pabaigos pateikia jį teismui tvirtinti, kreditorių susirinkime ir teisme, o šio įstatymo 14 straipsnio 3 dalyje numatytais atvejais – arbitraže ginčija nepagrįstus kreditorių reikalavimus. Teismas administratoriaus prašymu gali pratęsti šiame punkte nurodytą terminą.

Taigi, kreditorių reikalavimų pareiškimo procedūra bankroto byloje turi tam tikrą specifiką: kreditoriai savo reikalavimus pirmiausiai pateikia administratoriui, kuris sudaro reikalavimų sąrašą, patikslina juos pagal įmonės apskaitos dokumentus ir pateikia teismui tvirtinti, o nepagrįstus reikalavimus ginčija. Tam, kad administratorius, o vėliau ir teismas galėtų spręsti, ar pagrįstas kreditoriaus reikalavimas, kiekvienas kreditorius prie reikalavimo turi pridėti jį pagrindžiančius dokumentus, t. y. pagrįsti savo reikalavimą. Administratorius, gavęs kreditorių reikalavimus, privalo juos patikrinti ir teismui pateikti savo, kaip įmonės atstovo, nuomonę apie reikalavimo pagrįstumą/ nepagrįstumą. Administratorius neturi teisės pats nuspręsti, dėl kreditorinio reikalavimo tvirtinimo bei pagrįstumo (viso ar dalies). Tik teismas turi teisę priimti sprendimą tvirtinti ar netvirtinti pateiktus kreditorių reikalavimus, kokia apimtimi tvirtinti ir pan. Šioje stadijoje svarbu, kad administratorius, kaip pagrindinis asmuo bankroto byloje ir savo srities profesionalas, suteiktų visą turimą informaciją teismui.

Dėl kreditorių susirinkimo (komiteto) priimtų nutarimų vykdymo.

Kreditorių susirinkimas (komitetas) jam pavestas funkcijas vykdo ĮBĮ nustatyta tvarka ir sąlygomis. Kreditorių susirinkimui draudžiama priimti sprendimus, prieštaraujančius imperatyviosioms ĮBĮ ir kitų teisės aktų nuostatoms. Būtent dėl šios priežasties ĮBĮ 24 straipsnio 5 dalyje yra įtvirtinta kreditorių susirinkimo priimtų nutarimų apskundimo teismui tvarka. Teisminė kreditorių susirinkimo nutarimų kontrolė skirta užtikrinti tiek tai, kad nebūtų pažeistos kreditorių susirinkimo nutarimo procedūros, tiek tai, kad nebūtų pažeistos kitos imperatyvios teisės normos, tiek tai, kad nė vieno asmens interesas nebūtų suabsoliutinamas kito asmens intereso sąskaita (*Lietuvos apeliacinio teismo 2014 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-*

1158/2014). Taigi, tik teismas gali vykdyti kreditorių susirinkimo (komiteto) priimtų nutarimų kontrolę, bankroto administratoriui tokia teisė nesuteikta.

Pažymėtina, kad teismų praktikoje pripažįstama, kad jeigu kreditorių susirinkimo nutarimai pažeidžia bankrutuojančios įmonės teises ir teisėtus interesus ar prieštarauja ĮBĮ įtvirtintiems imperatyvams, bankroto administratorius, kaip ne tik kreditorių, bet ir bankrutuojančios įmonės teises ginantis asmuo, turi ne tik teisę, bet ir pareigą ginčyti tokius kreditorių susirinkimo nutarimus teismine tvarka (pvz., *Lietuvos apeliacinio teismo 2008 m. rugsėjo 11 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-691/2008*).

II. KONSULTAVIMAS

Administratorių veiklos priežiūra, be kita ko, apima administratorių konsultavimą Departamento kompetencijos klausimais ir kitų prevencinių veiksmų, skirtų užkirsti kelią galimiems teisės aktų pažeidimams, atlikimą, kuris apima:

- informacijos dėl bankroto procedūras reguliuojančių teisės aktų taikymo skelbimą Departamento interneto svetainėje;
- kompetentingų institucijų ir įstaigų išaiškinimų, komentarų ir teismų praktikos bankroto klausimais skelbimą Departamento interneto svetainėje;
- metodinių rekomendacijų, kitos informacinės medžiagos, skirtos administratorių darbui optimizuoti, skelbimą Departamento interneto svetainėje;
- Departamento atstovų dalyvavimą seminaruose, skaitant pranešimus bankroto klausimais;
- administratoriaus konsultavimą dėl bankroto procedūras reguliuojančių teisės aktų taikymo raštu, esant rašytiniam administratoriaus paklausimui.

2014 m. Departamento interneto svetainėje buvo paskelbta:

Dėl reikalavimų apmokėti už perdirbti supirktą žemės ūkio produkciją.

Departamentas paskelbė išaiškinimą dėl ĮBĮ 35 str. 2 dalies taikymo.

Išaiškinimą galite rasti čia:

<http://www.bankrotodep.lt/Doc/M2.pdf>.

Dėl darbuotojų atleidimo.

Departamentas, atsižvelgdamas į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informaciją apie pastebėtas tendencijas, jog dalis bankroto administratorių netinkamai vykdo pareigą per teisės aktų nustatytą terminą nutraukti darbo sutartis su įmonės darbuotojais, vadovu, taip pat, pastariesiems nedirbant, neiformina prastovos, paskelbė atitinkamas šios institucijos pastabas, prašydamas bankroto administratorių į jas atsižvelgti.

Pastabas galite rasti čia:

<http://www.bankrotodep.lt/Doc/M1.pdf>.

2014 m. II pusm. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos įmonių bankroto klausimais apibendrinimas.

2014 m. I pusm. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos įmonių bankroto klausimais apibendrinimą galite rasti čia:

http://www.bankrotodep.lt/Doc/metodine_29.pdf.

2013 m. – 2014 m. III ketv. apeliacinės instancijos teismų praktikos fizinių asmenų bankroto klausimais apibendrinimas.

2013 m. – 2014 m. III ketv. apeliacinės instancijos teismų praktikos fizinių asmenų bankroto klausimais apibendrinimą galite rasti čia:

<http://www.bankrotodep.lt/Doc/FAB%C4%AE%20praktika.pdf>.

Dalis bankroto proceso aiškinamosios medžiagos „Fizinių asmenų bankroto procesas Lietuvoje“.

Dalį bankroto proceso aiškinamosios medžiagos „Fizinių asmenų bankroto procesas Lietuvoje“ galite rasti čia:

<http://www.bankrotodep.lt/Bankrotas.php?Tipas=5>.

2013 m. bankroto administratorių veiklos priežiūros apibendrinimas.

Departamentas, atsižvelgdamas į Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklių 51.6 p., savo interneto svetainėje paskelbė 2013 m. bankroto administratorių veiklos priežiūros ataskaitą.

Ataskaitą galite rasti čia:

<http://www.bankrotodep.lt/Doc/bankroto%202014.pdf>.

2014 m. buvo teiktos šios konsultacijos pagal administratorių rašytinius paklausimus (žemiau pateikiama pagrindinių konsultacijų santrauka):

Dėl ataskaitos kreditorių susirinkimui pateikimo.

ĮBĮ 11 str. 3 d. 25 p. bankroto administratoriui nustatytas įpareigojimas pateikti savo veiklos ataskaitoje informaciją apie sandorius, sudarytus per 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, turėtų būti aiškinamas sistemiškai su ĮBĮ 11 str. 3 d. 8 p. įtvirtinta pareiga. Kreditorių susirinkimui bankroto administratorius turėtų aiškiai įvardinti sandorius, kurie, jo manymu, vėliau galėtų būti ginčijami ĮBĮ 11 str. 3 d. 8 p. nustatyta tvarka. Bankroto administratorius, teikdamas savo ataskaitą, turėtų aiškiai nurodyti, pagal kokius požymius atrinko rizikingus sandorius, o kokių neišskyrė.

Jei kreditorių susirinkimas nuspręstų, jog bankroto administratoriaus ataskaita yra nepakankamai išsami, tada bankroto administratorius turėtų papildyti ataskaitą kreditorių susirinkimo nurodyta informacija arba kreiptis į teismą, jog šis patvirtintų ataskaitą, kuri kreditorių susirinkimui buvo nepriimtina.

Reikalavimas bankroto administratoriui pateikti tam tikro turinio ataskaitą kreditorių susirinkimui yra aiškiai apibrėžtas ĮBĮ 11 str. 3 d. 25 p., todėl manytina, kad įstatyme aiškiai nustatytos pareigos vykdymas neperžengiant ataskaitos turinio ribų neturėtų būti laikomas Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pažeidimu.

Dėl dokumentų perdavimo saugoti į archyvą.

Atsižvelgiant į ĮBĮ 32 str. 5 d., administratorius, prieš pateikdamas prašymą juridinių asmenų registrui išregistruoti įmonę, turi būti atidavęs šios įmonės dokumentus saugoti į archyvą. Aptariamoje nuostatoje išimtis padaryta tik tokiems dokumentams kaip teismo sprendimas dėl įmonės pabaigos arba kreditorių susirinkimo sprendimas dėl įmonės pabaigos, įmonės įregistravimo pažymėjimo ir steigimo dokumentų originalai. Minėti dokumentai pateikiami juridinio asmenų registro tvarkytojui teikiant prašymą išregistruoti įmonę. ĮBĮ nenumato pareigos administratoriui daryti tam tikrų įmonės dokumentų kopijas bei pastarąsias saugoti tam tikrą laiko tarpą, teikti jų kopijas tretiesiems asmenims.

Dėl įkeisto turto pardavimo.

Jei įkaito turėtojas nepareiškia nuomonės dėl administratoriaus nustatytos greitai gendančio turto pardavimo kainos, tinkamai informavus įkaito turėtoją apie nustatytą greitai gendančio turto kainą ir nurodžius įkaito turėtojo veiksmų pasekmes, šio turto pardavimo kaina, pagal ĮBĮ 33 str. nuostatas, turėtų būti laikoma suderinta.

Dėl ataskaitų pateikimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Praktikoje įmanoma situacija, kai, įsiteisėjus teismo nutarčiai iškelti bankroto bylą, įmonės valdymo organai neperduoda administratoriui įmonės dokumentų, užpildytų deklaracijų, ar apskritai nėra įvykdę pareigos pateikti mokesčių administratoriui tam tikras deklaracijas teisės aktuose nustatytais terminu. Tokiu atveju administratorius, prisiimdamas įsipareigojimą pateikti deklaracijas už nepateiktą iki bankroto bylos iškelimo laikotarpį, prisiimtą ir teisinę atsakomybę už teisingų mokesčių deklaracijų pateikimą. Taigi jei buvę įmonės valdymo organai nėra pateikę tam tikrų duomenų mokesčių administratoriams, taip pat neįvykdę pareigos administratoriui perduoti įmonės dokumentus, darytina išvada, jog administratorius negali pateikti atitinkamos informacijos, susijusios su įmonės veikla iki pastarajai iškeliant bankroto bylą, mokesčių administratoriams dėl objektyvių priežasčių ir neturėtų to daryti, jei nėra tikras dėl teikiamų duomenų teisingumo.

Tais atvejais, kai įmonė nėra pateikusi mokesčių deklaracijų ir kitų dokumentų, administratorius privalo suteikti galimybę atitinkamoms institucijoms atlikti dokumentinius patikrinimus ir revizijas duomenims, teiktiniams nepateiktose mokesčių deklaracijose ar kituose dokumentuose, nustatyti. Ši įstatymų leidėjo formuluotė pakankamai aiškiai apibrėžia situaciją, kai įmonė nėra pateikusi atitinkamų deklaracijų iki pasikeičia jos teisinis statusas į bankrutuojančios įmonės statusą. Minėtos nuostatos pagrindu administratorius nėra įpareigojamas teikti atitinkamas mokesčių deklaracijas, o tik privalo suteikti galimybę atitinkamoms institucijoms atlikti dokumentinius patikrinimus ir revizijas duomenims, teiktiniams nepateiktose mokesčių deklaracijose ar kituose dokumentuose, nustatyti.

Administratorius, skaičiuodamas darbuotojams mokėtiną darbo užmokestį, turi remtis jam prieinamais duomenimis, pavyzdžiui, informacija, kuri buvo teikta Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Jei, vis dėlto, administratorius negali nustatyti mokėtinų sumų buvusiems darbuotojams, šis klausimas turėtų būti sprendinamas teisme.

Dėl darbuotojų atleidimo.

Tais atvejais, kai yra pradėta darbdavio bankroto procedūra, darbo sutarčių nutraukimui, visų pirma, taikytinas ĮBĮ ir tik tuomet, kai šis įstatymas atitinkamų klausimų nereglementuoja, darbo sutarčių nutraukimui turi būti taikomos Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) ketvirtojo skirsnio „Darbo sutarties pasibaigimas“ normos. ĮBĮ nenumato išimčių dėl DK 132 str. įtvirtintų garantijų nėščioms moterims ir darbuotojams, auginantiesiems vaikus. Taigi šios garantijos turėtų galioti bankroto proceso metu ir toks darbuotojas negalėtų būti atleidžiamas.

Departamentui žinoma, kad administratoriai savo darbo praktikoje dažniausiai priima sprendimą atleisti tokius darbuotojus ĮBĮ 19 str. nustatytu pagrindu. Manytina, kad tokia praktika atitinka bendruosius bankroto principus ir tikslus. Tačiau paminėtina, jog Lietuvos apeliacinis teismas taip pat yra nagrinėjęs ĮBĮ 19 str. ir DK ketvirtojo skirsnio tarpusavio santykį bei yra konstatavęs, jog darbuotojams bankroto proceso metu galioja DK 131 str. 1 d. 1 p. numatyta garantija – draudimas atleisti darbuotoją laikino nedarbingumo laikotarpiu (Lietuvos apeliacinio teismo 2012-02-22 nutartis Nr. 2A-145/2012, 2013-06-27 nutartis Nr. 2-1744/2013). Nors minėtose bylose teismas tiesiogiai nenagrinėjo DK 132 str. nustatytos garantijos taikymo darbuotojui bankroto proceso metu, tačiau, atsižvelgiant į DK 137 str., tikėtina, kad šią garantiją teismas traktuotų analogiškai kaip ir numatytą DK 131 str.

Atsižvelgiant į išdėstytą teismų praktiką, administratoriai turi galimybę pasiūlyti darbuotojui nutraukti darbo santykius šalių susitarimu (DK 125 str.). Kitu atveju administratoriai gali nutraukti darbo sutartį tik likvidavus darbdavį, t.y. pagal DK 136 str. 6 d.

III. PASIŪLYMAI DĖL TEISINIO REGLAMENTAVIMO TOBULINIMO

Departamentas, vykdydamas administratorių veiklos priežiūrą, vadovaudamasis Valstybės institucijų įgaliotų asmenų atstovavimo įmonių bankroto ir restruktūrizavimo procesuose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-03 nutarimu Nr. 831, 36 p., išnagrinėjo valstybės institucijų (bankrutuojančių, bankrutavusių įmonių kreditorių) pateiktas išvadas bei pasiūlymus ir pateikė apibendrintą informaciją Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai dėl minėtų institucijų siūlymų tobulinti įmonių bankroto procesus reglamentuojančius teisės aktus.

Departamento 2014 m. veiklos plane buvo pasirinktas vienas iš siekiamų veiklos rezultatų – identifikuoti rizikos veiksnius, įtakančius įmonių bankroto procesą. Taip pat Departamento 2014 m. veiklos plane buvo nurodytas vienas iš 2014 m. darbų – išanalizuoti priežastis ir pateikti pasiūlymus dėl bankroto procesų, trunkančių ilgiau nei 2 metus, trukmės mažinimo. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai buvo pateikti atitinkami pasiūlymai dėl galiojančio teisinio reglamentavimo tobulinimo.

Valstybės institucijų (bankrutuojančių, bankrutavusių įmonių kreditorių) iškeltos problemos:

1. Siūloma, kad administratorius supažindintų visus kreditorius (ir tuos, kurie balsavo raštu) su gautais alternatyviais nutarimų projektais, taip pat kreditoriams turi būti skirtas ilgesnis laiko tarpas susipažinti su kreditorių susirinkimo medžiaga.

Taip pat siūloma patvirtinti rekomendacijas dėl administravimo išlaidų dydžio nustatymo.

2. Siūloma, kad pirmasis kreditorių susirinkimas privalomai būtų organizuojamas įmonės veiklos vykdymo teritorijoje.

3. Siūloma panaikinti bankroto procedūros vykdymo ne teismo tvarka galimybę pagal ĮBĮ.

4. Siūloma, kad kreditorių susirinkimo nutarimas dėl administratoriaus ataskaitos patvirtinimo būtų laikomas priimtu, kai už jį atvirai balsavo kreditoriai, kurių teismo (kai bankroto procesas vyksta ne teismo, o kreditorių susirinkimo tvarka) patvirtintų reikalavimų suma vertine išraiška sudaro daugiau kaip tris ketvirtadalius visų kreditorių patvirtintų reikalavimų sumos.

Departamento pasiūlymai dėl galiojančio teisinio reglamentavimo tobulinimo, pateikti Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai (žemiau pateikiama pagrindinių pasiūlymų santrauka):

Siūlymo data	Siūlymo esmė
2014-12-29	Siekiant vienodos ĮBĮ 11 str. 3 d. 25 punkto aiškinimo praktikos, pasiūlyta siaurinti šią nuostatą, atsisakant administratoriaus pareigos nurodyti savo veiklos ataskaitoje informaciją apie visus įmonės sudarytus sandorius per 36 mėnesių laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos. Ši nuostata leistų koncentruotis į sandorius, kurie galimai pažeidžia tiek kreditorių, tiek įmonės interesus bei palengvintų pačių kreditorių galimybę suvokti įmonės vykdytą veiklą, apsispręsti dėl tolimesnių savo veiksmų, pavyzdžiui: ar ginčyti tam tikrus sandorius, ar administravimo išlaidų sąmatoje numatyti tam tikrą lėšų sumą administratoriui dėl teisminių ginčų, susijusių su įmonės sandorių ginčijimu, ar kt.
2014-12-29	Pasiūlyta aiškiai reglamentuoti, kokią informaciją gali gauti pavieniai kreditoriai kreditorių susirinkimo nustatyta tvarka, t. y. nustatyti baigtinį sąrašą, kas laikytina informacija apie įmonės bankroto bylos eigą.
2014-12-29	Praktikoje pastebima atvejų, jog administratoriai ilgą laiką nešaukia kreditorių susirinkimų, nors tam tikros bankroto procedūros ir vykdomos, pavyzdžiui, vyksta teisminiai ginčai su įmonės skolininkais. Tuo tarpu kreditoriai, ilgą laiką neturėdami informacijos apie situaciją bankroto procese, susidaro klaidingą nuomonę, jog pastarosios apskritai nevykdomos, todėl dažnai teikia informaciją Departamentui dėl galimai netinkamos administratoriaus veiklos, kreditoriams sunku aiškiai suprasti, kokios bankroto procedūros buvo atliktos ir kokios šiuo metu atliekamos. Manytina, jog minėta problema gali būti išspręsta, nustatant ĮBĮ, kad administratorius tam tikru periodiškumu (pavyzdžiui, kas 6 mėnesiai) šaukia kreditorių susirinkimus, kuriuose pateikia savo veiklos ataskaitą apie

	atliktas bankroto procedūras, jei kreditorių susirinkimas kreditorių susirinkimų šaukimo tvarkoje nenustatė kito periodiškumo.
2014-12-29	Pasiūlyta įtvirtinti ĮBĮ nuostatą, jog teismas turi teisę apriboti kreditoriaus galimybę tam tikros įmonės bankroto byloje naudotis dalimi jam suteiktų teisių.
2014-12-29	<p>Praktikoje pasitaiko atvejų, kad teismas, sprendamas bankroto bylos įmonei iškėlimo klausimą, nenustato, jog įmonė neturi turto, iš kurio galėtų būti apmokėtos jos administravimo išlaidos, o ši aplinkybė paaiškėja jau pradėjus vykdyti pastarosios bankroto procedūras. Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą tokių įmonių bankroto procedūrų dėl lėšų nebuvimo ar jų trūkumo iš esmės neįmanoma vykdyti.</p> <p>Manytina, jog, siekiant išspręsti susidariusią problemą, ĮBĮ turėtų nustatyti teismo teisę, iškelus įmonei bankroto bylą ir vėliau nustatčius, kad pastaroji neturi pakankamai turto, iš kurio galėtų būti dengiamos jos administravimo išlaidos, pareikalauti iš asmens, teikusio pareiškimą dėl bankroto bylos įmonei iškėlimo, įmokėti ĮBĮ 10 str. 10 dalyje nustatytą sumą, gauti administratoriaus sutikimą administruoti įmonę, prisiimant riziką ar kt. Ir tik tada, vadovaujantis ĮBĮ 13¹ str. 1 dalimi, taikyti įmonei supaprastintą bankroto procesą. Jei administravimo išlaidų klausimo nepavyktų išspręsti, ĮBĮ turėtų sudaryti galimybę nutraukti tokios įmonės bankroto bylą, nes, atsižvelgiant į ĮBĮ 10 str. 10 dalį, pastarajai bankroto byla negalėjo būti iškelta.</p>
2014-12-29	<p>Pasiūlyta spręsti supaprastinto bankroto proceso termino problemą, t. y., atsižvelgiant į identifikuotas supaprastinto bankroto proceso trukmės priežastis, nustatyti ĮBĮ baigtinį sąrašą atvejų, kada teismas turėtų teisę pratęsti šį terminą ir šitaip išspręsti teisės akto bei faktinių visuomeninių santykių neatitikimo problemą arba, siekiant užtikrinti pradinį supaprastinto bankroto proceso tikslo pasiekimą, įtvirtinti teisinį reglamentavimą, kuris imperatyviai nustatytų, jog ĮBĮ 13¹ str. 1 dalyje numatytas terminas yra naikinamasis ir negali būti pratęstas. Jei per šį terminą supaprastinto bankroto proceso tikslas nebūtų pasiektas, t. y. įmonės bankroto procesas nebūtų baigtas bei, siekiant užtikrinti, jog visos būtinos bankroto procedūros būtų atliktos, ĮBĮ turėtų sudaryti sąlygas pastarąsias vykdyti įprasta tvarka – kaip tai šiuo metu yra įtvirtinta dėl atvejo, nurodyto 13¹ str. 5 dalyje: „<i>Pardavus turtą ir reikalavimų teises gautos lėšos skiriamos teismo ir administravimo išlaidoms. Jeigu pradėjus supaprastintą bankroto procesą nustatoma, kad pardavus įmonės turtą ir reikalavimo teises bus gauta dvigubai</i></p>

	<p><i>daugiau lėšų, negu reikia teismo ir administravimo išlaidoms, teismas priima nutartį nutraukti supaprastinto bankroto proceso vykdymą ir nutartį vykdyti įmonės bankroto procedūras bendra šiame įstatyme nustatyta bankroto bylų nagrinėjimo teisme tvarka“.</i></p>
2014-12-29	<p>Sutiktina, jog darbuotojai yra laikytini labiau socialiai pažeidžiama visuomenės grupe, kurių atleidimo procedūra turi būti aiškiai aptarta. Vis dėlto, šiuo metu darbuotojų atleidimas pagal ĮBĮ 19 straipsnyje nustatytą procedūrą yra gana sudėtingas, o kartais ir neįmanomas: administratoriui dažnai neperduodami įmonės dokumentai, darbuotojai nerandami darbo vietoje, nes įmonė nevykdo veiklos. Taigi manytina, kad ši problema reikalauja papildomo aptarimo bei galimo ĮBĮ 19 straipsnio pakeitimo.</p> <p>Departamento nuomone, bankroto bylos iškėlimo ir nutarties įsiteisėjimo faktas (būtent nuo šio momento laikoma, kad sueina visų bankrutuojančios įmonės skolų mokėjimo terminas) yra pakankamas pagrindas nutraukti darbo sutartis su darbuotojais atskirai jų apie tai neįspėjus, tuo labiau, kad bankroto proceso metu darbuotojai gali būti įdarbinami tik terminuotomis darbo sutartimis ir kreditoriams tam pritarus. Reikia pažymėti, kad ir šiuo metu įspėjimo terminas nenumatytas atleidžiant administracijos vadovą ar asmenį, veikiantį įmonės vardu. Be to, minėtame straipsnyje visiškai neaptarta galimybė atleisti darbuotojus ligos laikotarpiu ar esant gimdymo bei motinystės atostogose, nors akivaizdu, kad bankrutuojančios įmonės galimybės užtikrinti garantijas, numatytas DK, yra itin ribotos.</p>
2014-12-29	<p>Jeigu praėjus 24 mėnesiams nuo teismo nutarties pripažinti įmonę bankrutavusia įsiteisėjimo dienos lieka neparduoto ir kreditoriams neperduoto bankrutavusios įmonės turto ir kreditorių nepatenkintų reikalavimų, bankroto administratorius ne vėliau kaip per mėnesį nuo minėto termino turėtų sušaukti kreditorių susirinkimą, kuris spręstų klausimą dėl įmonės pabaigos, t. y. dėl turto nurašymo, nurašyto turto (išskyrus nekilnojamąjį turimą) panaudojimo arba sunaikinimo tvarkos, prašymo teismui dėl likvidavimo procedūros termino pratęsimo pateikimo/nepateikimo.</p>
2014-12-29	<p>Susiklostę situacija, jog nors įmonės bankroto byla baigta nagrinėti, tačiau Juridinių asmenų registre įmonė vis dar egzistuoja, o dėl dokumentų pridavimo klausimo užsitęsimo tokia situacija gali trukti gana ilgą laiko tarpą. Atitinkamai tikslinga tikslinti ĮBĮ 32 str. 4 dalį, t. y. nurodyti, jog teismas, nagrinėjantis</p>

	<p>įmonės bankroto byla, priima sprendimą dėl įmonės pabaigos, kai jam be šioje dalyje nurodytų dokumentų taip pat pateikiama pažyma, kad dokumentai toliau saugoti perduoti archyvui.</p> <p>Praktikoje pasitaiko atvejų, jog po teismo sprendimo dėl įmonės pabaigos įsiteisėjimo administratorius taip ir nepateikia prašymo Juridinių asmenų registro tvarkytojui išregistruoti įmonę. To priežastys gali būti įvairios: administratorius netenka teisės teikti įmonių bankroto administravimo paslaugų, administratorius fizinis asmuo miršta. Tokiu atveju susiklosto situacija, kad įmonės bankroto byla jau yra baigta, tačiau asmuo, kuris gali atlikti paskutinius veiksmus, susijusius su įmonės išregistravimu iš Juridinių asmenų registro, nebeegzistuoja. ĮBĮ apskritai nėra nuostatų, kurios nurodytų, kaip tokia situacija spręstina. Atitinkamai pasiūlyta patikslinti ĮBĮ 32 str. 5 dalį, numatant ir teismo pareigą pateikti Juridinių asmenų registru informaciją apie priimtą sprendimą dėl įmonės pabaigos, kas būtų pagrindu išregistruoti šią įmonę. Toks pakeitimas būtų priemonė, kuri užtikrintų, kad pasibaigusi įmonė bus išregistruota.</p>
--	--